

Nr 695

Av herr **Holmberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 203, angående utlåning av stödlån till jordbrukare m. m.

De omfattande skördeskadorna i år har föranlett flera framställningar om hjälp från statsmakternas sida. På detta har regeringen nu svarat genom att tillråda jordbrukarna att skuldsätta sig ytterligare. Enligt förslaget (prop. nr 203) skall 60 miljoner utlånas i huvudsak på samma villkor som liknande lån i anledning av skördeskadorna 1952 och 1954 — dock med en viss skärpning av bestämmelserna om säkerhet och ränta.

Sådana åtgärder kan måhända vara tillräckliga för de jordbrukare som endast råkat i tillfälliga kreditsvårigheter. Men så är det inte för flertalet småbrukare. För dem var det ekonomiska läget redan förut så prekärt att de svåra skördeskadorna i många fall har försatt dem i ett katastrofläge, som inte kan avhjälpas genom lån. Särskilt är detta fallet i Norrland, där jordbrukare varit utsatta för mycket svåra skördeskador under fyra av de senaste fem åren. Många har försökt dra sig fram genom att låna — tidigare två stödlån plus en vanligen stor skuldsättning även hos bankerna. Trots dessa åtgärder har många småbrukare nödgats slakta en del av sina kreatur. För dem som kommit i denna belägenhet handlar det alltså inte om tillfälliga kreditsvårigheter utan om starkt försämrade inkomster för lång tid framåt samt under samma tid ökade utgifter genom betungande räntor och amorteringsförpliktelser.

Om dessa jordbrukare skall kunna hjälpas på fötter igen eller om man åtminstone inte skall försätta dem i ett ännu värre läge, måste den statliga hjälpen ske i form av kontanta bidrag utan återbetalningsskyldighet. Det räcker inte med regeringens vaga löfte att den saken skall prövas längre fram. Tidigare erfarenheter visar nämligen att alltför långa dröjsmål med sådan *verklig* hjälp får till resultat att nedslaktningen ökar, att många jordbruk överges och förvandlas till ödemark samt att i de svårast utsatta områdena sprider sig en förödande pessimism i fråga om bygdens framtidsutsikter över huvud taget. En sådan atmosfär är en starkt bidragande orsak till ungdomsflykten från den norrländska landsbygden.

Nu borde därför också övervägas att avskryva en del av de tidigare beviljade stödlånen. Framför allt är det berättigat med en sådan lättnad för norrländska småbrukare som under flera år i följd drabbats av svåra skördeskador.

Jordbruksnämnden har anfört att det just för småbrukets produktion — animalieproduktionen — är av stor betydelse att det *omedelbart* lämnas besked, huruvida och vid vilken tidpunkt jordbrukarna kan påräkna någon statshjälp. Nämnden förutsätter tydligen att dröjsmål i fråga om kredithjälpen kan leda till ytterligare nedslaktning och andra för animalieproduktionen skadliga verkningar. I ännu högre grad gäller naturligtvis dessa farhågor i fråga om småbrukare, som befinner sig i sådant läge att endast kontantbidrag framstår för dem som en utväg ur nuvarande svårigheter. Med hänsyn till att skördeskadorna beräknas uppgå till ett värde av ungefär en halv miljard måste såväl det nu föreliggande regeringsförslaget som tilläggsförslaget i denna motion betraktas endast som en tillfällig första åtgärd i avvaktan på en proposition om mera genomgripande åtgärder. Vi förutsätter att regeringen mycket snart återkommer med ett sådant förslag och vill för vår del uttala att den ytterligare hjälp, som därigenom skall beredas framför allt småjordbrukarna, bör utformas så att den icke ökar livsmedelspriserna.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta

att bifalla Kungl. Maj:ts prop. nr 203 rörande stödlån med den ändringen att hittillsvarande bestämmelse om säkerhet för sådana lån bibehålles och att räntan för stödlån fastställles till 3 1/2 procent;

att därutöver anvisa 50 000 000 kronor att, i enlighet med förut tillämpade regler, användas till bidrag utan återbetalningsskyldighet åt jordbrukare som är i särskilt behov därav; samt

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag senast till vårriksdagen 1956 om nedsättning eller avskrivning av tidigare beviljade stödlån åt jordbrukare, som på grund av skördeskador kommit i särskilt svår belägenhet.

Stockholm den 1 november 1955

Helmer Holmberg

Gerda Nilsson

Gustav Johansson

Knut Senander